
HİRVATİSTAN'DA ÜÇLÜ BALKAN ZİRVESİ - 21 TEMMUZ 2011

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

TEPAV-Erhan Türbedar, 21 Temmuz 2011

18 Temmuz 2011'de Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek cumhurbaşkanları üçlü zirve için Hırvatistan'ın Brioni adalarında biraraya geldi. Yayımlanan ortak bildiride, tarafların barışma sürecini sürdüreceği ve varolan sorunların çözümüne çalışılacağı belirtildi. Bunun dışında, AB'ye üyelik sürecinde karşılıklı siyasi ve teknik desteğin sağlanacağı, ayrıca bölgenin kalkınması doğrultusunda ortak altyapı projelerinin geliştirileceği de ifade edildi. Bu üç Balkan ülkesinin cumhurbaşkanları düzeyindeki üçlü zirvelerin, en az yılda bir sefer tekrarlanması üzerinde de uzlaşıldı.

1990'lı yıllarda Tito Yugoslavyası'nın dağılması ile birlikte bölgede yaşanan kanlı savaşlar Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek'in yollarını birbirinden tamamen ayırmıştı. Daha sonra ayrılan bu yollar, hem gönüllü hem de gönülsüz bir şekilde tekrar kesişmeye başladı. Nedenine gelince, AB'ye üye olmayı hedefleyen bu üç ülke bölgesel işbirliğine gitmeye adeta mecbur kılındı. 15 Temmuz 2002'de söz konusu üç ülkenin cumhurbaşkanları savaş yıllarından sonra ilk defa Saraybosna'da bir araya gelmişti. Saraybosna Zirvesi pek çok basın ve yayın organı tarafından tarihi bir zirve olarak nitelenmişti. Ancak savaş yıllarından devralınan yük söz konusu üç ülkenin arasında normal ilişkilerin kurulmasını engellemeye devam etti. Güçlü milliyetçi muhalefetlerin eleştirilerine maruz kalmamak için Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek'in aralarında hızlı bir yakınlaşmadan çekindikleri söylenebilir.

2002'deki Saraybosna Zirvesi'nden sonra Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek Cumhurbaşkanları değişik vesilelerle biraraya gelmeye devam etti. Son iki yılda ise bu üç ülke cumhurbaşkanından en azından ikisinin daha sık aralıklarda biraraya gelmeye başladığı anlaşıyor. Örneğin, son 18 ay içinde Sırbistan Cumhurbaşkanı Boris Tadić, Hırvatistan Cumhurbaşkanı İvo Josipović ile üç sefer biraraya geldi. Son dört ay içinde ise Tadić Bosna-Hersek Cumhurbaşkanlığı üyeleriyle üç sefer görüştü. Ne var ki toplantılarda vaat edilenlerin gerçekleştirilmesi doğrultusunda çoğunlukla somut adımlar atılmadı. Bu nedenle, daha önceki toplantıların sonuçlarına ilişkin ilerlemenin sağlanıp sağlanmadığı değerlendirmesi yapılmadan, yeni toplantılardan sonra liderler kamuoyuna tekrar mahiyetindeki cümlelerle hitap etmeye devam etti. Benzer şey Brioni adalarındaki toplantıda da gerçekleşti.

Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek Cumhurbaşkanları'nın Brioni toplantısından sonra yayınladıkları ortak bildiride yeni sayılabilecek herhangi bir hususun bulunmadığı ortadadır. AB'ye üyelik sürecinde bölgesel işbirliğini geliştirme vaati yıllardan beri tektarlanıyor. Eski Yugoslavya'nın dağılması sonucunda ortaya çıkan mülteci ve kayıp kişiler sorunu, sınır sorunları, mülkiyete ilişkin sorunlar ve bunun gibilerinin çözümüne ilişkin vaatler de oldukça eskidir. Ortak altyapı projeleriyle bölgesel kalkınmayı özendirmek de hep vaat ediliyor, ancak uygulamada somut adımlar çok ağır bir şekilde atılıyor. Brioni'deki zirvede üzerinde uzlaşılan önemli bir konu, güvenlik ve yargı alanında işbirliğinin geliştirilmesine ilişkin oldu. Bölgenin yeraltı dünyasının organize suçlar

alanında sıkı bir işbirliğinde bulunduğu, bu yüzden güvenlik alanında sıkı işbirliğinin önem arz ettiği belirtilmelidir. Diğer taraftan, tartışmalı savaş suçu ithamlarıyla söz konusu üç ülkenin vatandaşlarına karşı çıkartılan uluslararası tutuklama emirlerinin gözden geçirilmesi bakımından yargı alanında işbirliğine ihtiyaç vardır.

Sırbistan, Hırvatistan ve Bosna-Hersek arasındaki ilişkilerin geleceğinin önündeki en önemli meydan okuma, Bosna'daki sorunlardır. Son 11 yıldır Sırbistan ve Hırvatistan'da demokratikleşme alanında yaşanan olumlu gelişmelerin, Bosna-Hersek toplumunun bütünleşmesi doğrultusunda etkisi olmamıştır. Bosna-Hersek'in işlevsel devlet haline gelmesi için hem Sırbistan, hem de Hırvatistan'a büyük sorumluluklar düşüyor.

Bosna-Hersek'teki gelişmelerin bütün bölgeye etkilerinin olabileceği bilinciyle, son iki yılda Türkiye, Saraybosna'yı komşularıyla yakınlaştırmak suretiyle Bosna-Hersek'i daha istikrarlı hale getirmeyi amaçlayan adımlar attı. Bu kapsamda Türkiye, Sırbistan ve Bosna-Hersek Cumhurbaşkanı biraraya getiren Üçlü Balkan Zirvesi'nin temelleri de atılmıştı. Brioni'deki zirvede ise Hırvatistan adeta Türkiye'nin yerini almış oldu. AB ile müzakereleri Haziran 2011'de tamamlayan Hırvatistan'ın bölgedeki rolünü çok daha önemli görmeye başladığına ve bundan sonra bölgede daha aktif girişimlerde bulunacağına kuşku yoktur.

Kaynak/Source: